

Nominerte til Årets kritikk 2022/2023

Pressemelding 16.5.2023

Tre tekster er nominert til årets beste kritiske tekst innenfor feltet teater, musikk eller dans. Vinneren blir annonsert under Festspillene i Bergen fredag 26. mai, og får et reisestipend på 15 000 kroner.

Norsk kritikerlag, Festspillene i Bergen (FiB) og Norsk teater- og orkesterforening (NTO) samarbeider om Årets kritikk, en kåring av årets beste kritiske tekst eller radiomanus om utøvende kunstuttrykk.

31 bidrag kom inn til vurdering, fra dagsaviser, tidsskrifter og blogger. Formatene viser også et stort spenn i format. Blant de innsendte bidragene var klassiske anmeldelser av verk eller forestilling, kritiske kommentarer som tok for seg større trender eller debatter, og essayistiske samleanmeldelser som integrerte lyd og video.

– Vi er imponert over bredden i kritikken som skrives, og er glade for å se at dagens kritikere både fordyper seg i sjangeren sin og utvider den, sier juryleder Maren Ørstavik, klassisk musikkritiker i Aftenposten.

Foruten henne har juryen bestått av musikkritiker Audun Vinger, dansekritiker Grace Tabea Tenga, teaterkritiker og fjorårets vinner Aslak Heika Hætta Bjørn og teatersjef ved Nordland Teater, Birgitte Strid.

To av årets nominerte er fra dagsavisene. Magnus Anderssons *Wagner-fiasko* i Klassekampen tar for seg de nye produksjonene av Richard Wagners operaer i *Das Ring des Nibelungen* ved Wagnerfestspillene i Bayreuth sommeren 2022. Mode Steinkjer skriver i Dagsavisen om Nationaltheatrets bearbeidelse av Ingvar Ambjørnsens bok *Døden på Oslo S*, i teksten *En sterk og sår opplevelse ulikt alt annet*.

Den tredje nominerte er fra tidsskriftet Scenekunst. I *Skogens uro* skriver redaktør og kritiker Julie Rongved Amundsen om den nye oppsetningen av *Ronja Røverdatter* på Det norske teatret.

– Det er tre grundige tekster som alle gir friske perspektiver på verket de tar for seg. Kritikken er engasjerende og tilgjengelige, samtidig som de er faglig solide, sier Ørstavik.

Prisen skal deles ut etter et debattmøte på Kulturhuset i Bergen, som blir arrangert av Festspillene i Bergen og Kritikerlaget. Debattmøtet har tittelen: «Vi tar gamle kulturdebatter om igjen», og vil se på flere av de gamle kulturdebattene med nye øyne.

– En del kritikk handler nettopp om å se eller høre kjente verk og sette det inn i en aktuell samtidsdiskusjon. Vår egen tid farger synet vårt på både eksisterende kunst og løpende

debatter. Noe som følte rett for 20 år siden, gjør ikke nødvendigvis det i dag. Det er viktig å sette ord på hvorfor, sier Ørstavik.

Det betyr imidlertid ikke at årets tekster kun har tatt for seg etablerte verk.

– Det har kommet gode bidrag fra hele kunstlivet, fra de store institusjonene til det frie feltet, og fra etablerte kritikere og nye stemmer. Det var ikke lett å velge en vinner, sier Ørstavik.

De tre nominerte er:

Magnus Andersson: «Wagner-fiasko», publisert i Klassekampen 12.8.2022

<https://klassekampen.no/utgave/2022-08-22/wagner-fiasko>

Med forfriskende følelsesladet språk gir denne kritikken en engasjerende stemningsrapport fra Wagnerfestspillene Bayreuth. Det er en velbegrunnet slakt som viser med presise argumenter hvorfor oppsetningene havarerer. Teksten loser oss gjennom forestillingene med sammenligninger til originalverket, og setter de konseptuelle regigrepene opp mot musikkens iboende potensial. Magnus Anderssons kritikk viser en dyp kunnskap om og kjærlighet til komponisten Richard Wagner, og tar leseren med på innsiden av det som kan virke som et lukket miljø kun for kjennere.

Mode Steinkjer: «En sterk og sår opplevelse ulikt alt annet», publisert i Dagsavisen 11.3.2023

<https://www.dagsavisen.no/kultur/2023/03/10/doden-pa-oslo-s-en-sterk-og-sar-opplevelse-ulikt-alt-annet/>

I en tid der kritikk og anmeldelser er truet på flere fronter, er det godt å se hvor mye mening, analyse, informasjon og innlevelse man kan få plass til innenfor avistekstens rammer. Mode Steinkjers anmeldelse av Nationaltheatrets *Døden på Oslo S* fanger atmosfæren i verket med detaljerte beskrivelser av forestillingens virkemidler, god kunnskap om Oslo og treffende språk. Teksten er nær og personlig, og leseren trekkes nærmest fysisk inn i de forlatte senterlokalene på Økern. Steinkjer setter i tillegg forestillingen inn i en teaterhistorisk kontekst, og gir leseren en tydelig dom.

Julie Rongved Amundsen: «Skogens uro», publisert på Scenekunst.no 8.3.2023

<https://www.scenekunst.no/sak/skogens-uro/>

I denne teksten om Ronja Røverdatter på Det norske teatret viser Amundsen tydelig hva som står på spill når premisene for en fortelling forandres. Med stor respekt for barneperspektivet, tar hun et oppgjør med grep som flytter et stykke fra sin opprinnelige setting uten å følge opp hvilke konsekvenser det gir for stykkets karakterer, motivasjoner og reaksjoner. Hva skjer når skogen rundt Ronja Røverdatter blir til en krigssone? Hva skjer med magien når fantasi må vike for virkelighet for barnepublikumet? Kritikken er teaterfaglig solid, og selv om den er streng, viser den forståelse for institusjonenes repertoarvalg i krevende økonomiske tider.

Juryen er utpekt av arbeidsutvalget i Kritikerlagets seksjon for teater, musikk og dans, med ett medlem foreslått av Festspillene i Bergen, og ett medlem foreslått av NTO. Juryen har lest kritikker publisert i norskspråklige, redigerte medier i perioden 26. april 2022 til 23. april 2023.

Juryen har bestått av:

Maren Ørstavik (juryleder), musikkritiker i Aftenposten
Grace Tabea Tenga, scenekunstkritiker i Klassekampen og utøvende danser
Aslak Heika Hætta Bjørn, teaterkritiker og fjorårets vinner
Birgitte Strid, teatersjef ved Nordland Teater, utnevnt av NTO
Audun Vinger, musikkritiker i Dagens Næringsliv, utnevnt av FiB

*For mer informasjon, kontakt Maren Ørstavik, leder for juryen: 48008403.
morstavik@gmail.com*